

Blauw x Klein glidkruid (*Scutellaria galericulata x minor*)
nieuw voor Nederland

O.G. Zijlstra

Begin juli 1994, tijdens een zoektocht naar Gevlekt havikskruid (*Hieracium maculatum*) en Fraai hertshooi (*Hypericum pulchrum*) op de Hakenberg bij Oldenzaal stuitten Jacques Bielen en ik op een populatie Glidkruid, die in het oog viel door haar vrij kleine blauwe bloemen en liggende, sterk vertakte groeiwijze. Na het raadplegen van de Heukels' bleek bij meten dat de lengte van de bloemkroon het

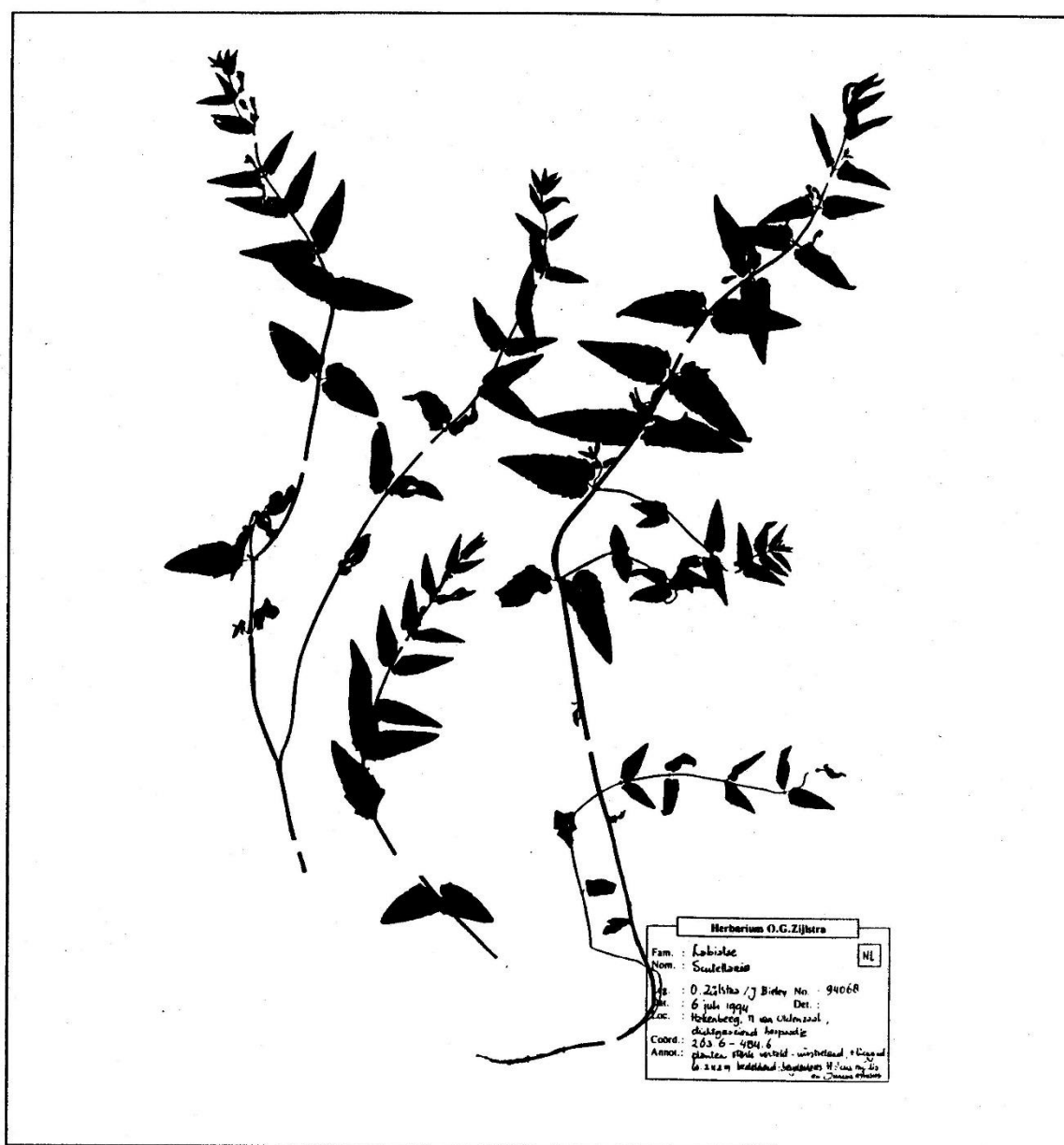

Fig. 5 Herbariumexemplaar Bastardglidkruid

midden hield tussen die van Klein glidkruid (*Scutellaria minor* HUDSON) (6 - 7 mm) en van Blauw glidkruid (*S. galericulata* L.) (15 - 20 mm), namelijk 8 - 9 mm.

De kroonbuis was minder gekromd dan bij Blauw glidkruid, terwijl bloemen van Klein glidkruid een praktisch rechte kroonbuis hebben. De bloemkleur was minder diepblauw dan bij Blauw glidkruid, met een roze zweem. Ook de karteling van de stengelbladen bleek opvallend intermediair: bij onze plant waren de onderste en middelste bladen voor één- tot tweederde van hun lengte gekarteld, met 3 tot 7 tanden; de kleinere bovenste stengelbladen hadden, net als bij Klein glidkruid, een of twee tanden aan de bladvoet. De grootste bladen maten 4,5 bij 1,5 cm. Die van Blauw glidkruid zijn 5 x 2 cm groot; die van Klein glidkruid 3 x 1 cm. Ons vermoeden dat het ging om *Scutellaria x hybrida* STRAIL, de bastaard van deze twee Glidkruiden, werd nog versterkt na het lezen van de beschrijving bij STACE (1975), waarin dezelfde bloem- en bladkenmerken worden vermeld.

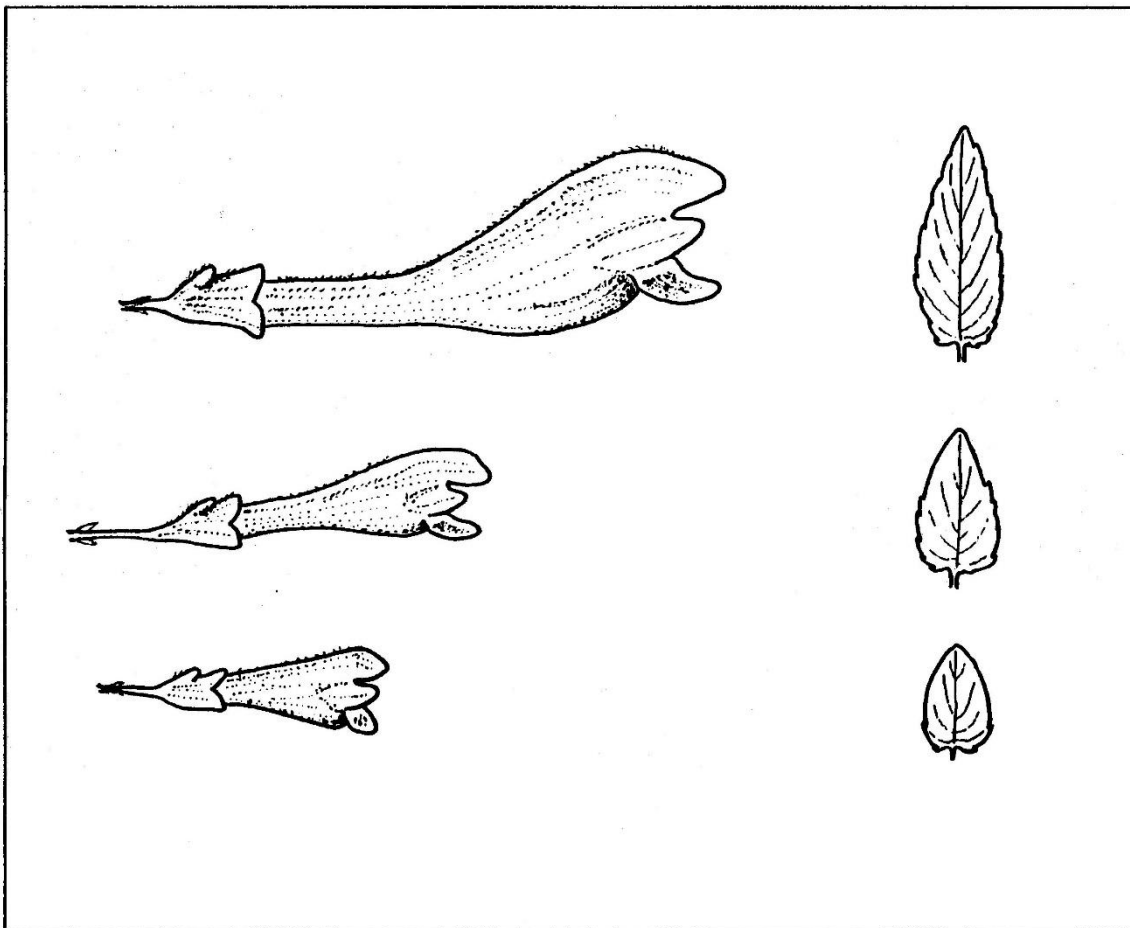

Fig. 6 Van boven naar beneden: bloem (x 3) en middelste stengelblad (x 0,6) van Blauw glidkruid, Bastaardglidkruid en Klein glidkruid

December 1994 werd gedroogd materiaal vergeleken met materiaal van het Rijksherbarium afkomstig uit Surrey, Engeland (leg. N.Y. Sandwith, 1933, als *Scutellaria nicholsonii* TAUB.), dat leek als twee druppels water. Na nog verdere bestudering door Wout Holverda werd onze determinatie bevestigd.

Bastaardglidkruid, zoals we dit taxon verder noemen, was niet eerder in Nederland gevonden. Het is in Europa bekend van Frankrijk, Engeland, Ierland en Zweden, en weet zich hier en daar, net als op onze groeiplaats, zonder de ouders te handhaven. Blauw glidkruid is in de omgeving van de Hakenberg niet zeldzaam. Klein glidkruid komt nog geen kilometer zuidelijk van de vindplaats voor, langs bospaadjes noord en west van de Paasberg. De groeiplaats van Bastaardglidkruid is een 4 meter breed bospad, dat niet meer wordt gebruikt en langzaam dichtgroeit. Het pad wordt geflankeerd door Zomereik (*Quercus robur*) en Beuk (*Fagus sylvatica*), met daarachter aan weerszijden een opengekapt sparren-larixbos met een ondergroei van opslag van Ruwe berk (*Betula pendula*), Brede stekelvarren (*Dryopteris dilatata*), Kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*) en Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*). Op het pad groeiden naast de soorten uit onderstaande opname (**tabel 2**) nog Bleke zegge (*Carex pallescens*), Tormentil (*Potentilla erecta*) en Veelbloemige veldbies (*Luzula multiflora*).

Tabel 2 Opname: 26 mei 1995

Oppervlakte: 3,5 x 2m

Bedekking: 100%

<i>Scutellaria x hybrida</i>	3	<i>Juncus effusus</i>	+
<i>Holcus mollis</i>	5	<i>Carex pilulifera</i>	+
<i>Poa trivialis</i>	1	<i>Rubus fruticosus</i> s.l.	+
<i>Aegopodium podagraria</i>	+	<i>Rubus idaeus</i>	+
<i>Lysimachia vulgaris</i>	+	<i>Oxalis acetosella</i>	+
<i>Galium aparine</i>	+	<i>Cirsium palustre</i>	r

Literatuur

STACE, C.A. ed. (1975). Hybridization and the Flora of the British Isles. Cambridge. pp. 397-398
